

Література

1. Сухомлинський В. О. Розмова з молодим директором школи / Вибрані твори: В 5 т. — Т. 4. — К., 1977.
2. Кращенко Ю. П. Пределы студенческого самоуправления: дискуссия в контексте макаренковского наследия / Ю. П. Кращенко // Мировое признание педагогического наследия А. С. Макаренко : сб. науч. трудов / Российская Академия образования, Российское педагогическое общество. — М., Нар. образование, 2010. — С. 116—120. — (Макаренко : альманах. 2010/2).
3. Кращенко Ю. П. Студентське самоврядування — шлях до європейських стандартів громадянського суспільства / Ю. П. Кращенко / Освіта України. — 2010.— № 56(1122). — С. 6.
4. Уманский Л. И. Поэтапное развитие группы как коллектива // Коллектив и личность / Ред. кол. К. К. Платонов (руков. группы) и др. — М., 1975. — 263 с.
5. Горчакова В. Г. Предпосылки, противоречия и принципы развития студенческого самоуправления / В. Г. Горчакова // Пед. образование. — М., 1990. — Вып. 2. — С. 77—82.
6. Бугаенко Н. П. Педагогические условия и организационные формы развития студенческого самоуправления в современном вузе : автореф. дис. на соиск. уч. степ. канд. пед. наук : спец. 13.00.01 «Общая педагогика, история педагогики и образования» / Н. П. Бугаенко. — Пятигорск, 2004. — 20 с.

ПРОБЛЕМА ВДОСКОНАЛЕННЯ ЗМІСТУ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТЬОГО ВЧИТЕЛЯ ХІМІЇ ДО ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ

Криворучко А.В. (м. Полтава)

Одним з найважливіших стратегічних напрямів модернізації української освіти є впровадження в навчальний процес особистісно орієнтованого підходу, що забезпечує умови для розвитку і саморозвитку особистості. Розвиток особистості є головною цінністю і найважливішим результатом сучасного навчання. Цей новий орієнтир у системі освіти зумовлює зміни в системі оцінювання: в побудові особистісно орієнтованої системи оцінювання, появі відповідних форм та методів, розробці нових підходів до оцінювання, створенні ситуацій успіху, інтеграцію кількісної та якісної оцінки, перехід від оцінювання вчителем до самооцінювання учнем і т.д. Якісні зміни, що відбуваються в системі освіти, обумовлені новою парадигмою, вимагають оновлення професійної підготовки майбутніх вчителів хімії, особливо з підготовки до оцінювання навчальних досягнень школярів, оскільки вирішальна роль у здійсненні гуманізації освіти належить саме вчителю.

Серед чинників, що визначають проблему підготовки майбутніх учителів хімії до оцінювання навчальних досягнень учнів, найважливішими є:

1. Новий погляд на предмет хімії як науки, метою якої є формування засобами навчального предмета ключових компетентностей учнів, необхідних для соціалізації, творчої самореалізації особистості, розуміння природничо-наукової картини світу, вироблення екологічного стилю мислення і поведінки та виховання громадянина демократичного суспільства.

Вивчення хімії має величезне загальноосвітнє значення, оскільки полягає в наданні випускникам мінімум хімічних знань, необхідних для повсякденного життя і практичної діяльності в усіх галузях господарства, культури, науки, у тому числі і не пов'язаних з хімією. Відомо, що значна частина проблемних ситуацій, що виникають у різних галузях людської діяльності від сільського господарства до машинобудування, від використання в побуті миючих засобів до експлуатації автомобіля, мають переважно хімічний характер. Щоб забезпечити правильну поведінку кожної людини, а в багатьох випадках і елементарну безпеку – її та оточуючих, щоб запобігти нанесенню шкоди навколишньому

середовищу, необхідно дати школярам певний мінімум хімічних знань, сформувати певну систему компетентностей.

Специфіка предмету хімія та нові вимоги до її навчання потребують від учителя знань та умінь оцінювати не лише особисті результати школярів, а й сам процес навчання, все більше значення набуває оцінювання компетентностей учнів. Значно змінюється останніми часом і зміст навчання хімії в школі – нова структура вивчення предмету, з'явилися курси нового типу (базовий, профільні і елективні), нові форми та методи оцінювання (заліково-модульна система оцінювання, навчальні проекти, портфоліо і ін.), істотно збільшується арсенал програмного забезпечення оцінювання з курсу хімії. Вище зазначене значно розширює коло питань, які доведеться освоювати майбутньому вчителю хімії.

Підготовка педагогів до змін, що відбуваються в системі оцінювання передбачає формування готовності педагога:

- до розуміння методології і змісту нового державного стандарту;
- до зміни програмного і методичного забезпечення навчального процесу;
- до використання нових способів оцінювання, що дозволяють оцінювати як традиційні, так і нові результати навчання.

2. Поява нової філософії оцінювання. Вчителі повинні бути готові до сучасних тенденцій в оцінюванні:

- Зміщення акценту з того, що учень не знає і не вміє, на те, що він знає і вміє по даній темі і предмету;
- Інтеграцію кількісної і якісної оцінок;
- Перехід від оцінювання вчителем до самооцінювання учнем.

Зміни в змісті та технологіях оцінювальної діяльності вчителя передбачають його готовність до:

- оволодіння і використання сучасних форм та методів оцінювання;
- формуванню самооцінювання у школярів;
- об'єктивізації оцінювання.

3. Методика підготовки майбутнього вчителя хімії повинна будуватися з урахуванням нової ролі і призначення вчителя. У зв'язку з цим майбутні педагоги повинні вміти виконувати роль консультанта, тьютора, фасилітатора, групового керівника і ін.

4. Система підготовки майбутнього вчителя хімії все більшою мірою визначатиметься розвитком арсеналу нових форм і методів оцінювання (рольові ігри, навчальні проекти, заліково-модульна система оцінювання, портфоліо, тести, експертне оцінювання і т. д.). Очевидно, що вони повинні увійти до арсеналу професійної діяльності вчителя хімії.

5. Диференціація оцінювання стає в даний час однією з найактуальніших проблем методики. Проте вона не отримала належного відображення у змісті методичної підготовки вчителя хімії в педвузах. Необхідно розкрити в курсі методики роль диференціації навчання в забезпеченні індивідуалізації, розвитку здібностей, схильностей школярів, їх пізнавальної активності, мотивації.

6. Організація профільного навчання на старшій ступені загальноосвітньої школи. Реалізація профільного навчання з різними орієнтаціями і змістом для різних профілів навчання припускає використання нових підходів до оцінювання, з чим на практиці вчитель стикається вперше і не готовий до практичної оцінної діяльності на базі таких курсів. Ефективна реалізація профільного навчання неможлива без упровадження в навчальний процес нових форм і методів оцінювання. Проте вчитель також багато в чому не готовий до їх широкого використання.

7. Уведення зовнішнього незалежного оцінювання. Оскільки зовнішнє незалежне оцінювання проводиться з використанням тестових завдань, перед

учителем хімії постають одразу кілька завдань, крім основного – формування компетентностей школярів. Це завдання з підготовки учнів до оцінювання за допомогою тестів, розуміння змісту тесту, розподілу часу на відповідь, актуалізації в пам'яті необхідної інформації.

Виділені фактори зумовлюють напрями вдосконалення системи підготовки майбутніх учителів хімії.

Перший напрям передбачає подолання невідповідності між потребою практики у підготовці вчителя хімії, здатного організувати ефективний процес оцінювання навчальних досягнень учнів і недостатністю обґрунтування педагогічних умов, які б забезпечили ефективність такої підготовки та відсутністю навчально-методичного забезпечення її становлення.

Другий напрям пов'язаний з необхідністю формування високого рівня готовності майбутніх учителів хімії до оцінювання навчальних досягнень учнів, оскільки сучасні підходи до змісту і організації педагогічної освіти обґрунтовують нові критерії підготовки студентів до педагогічної діяльності.

Третій напрям пов'язаний з необхідністю використання нових методів та форм оцінювання навчальних досягнень учнів і недостатньою підготовленістю учителів хімії до їх реалізації.

ДОЦІЛЬНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО ПІДХОДУ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ХІМІЇ

Куленко О.А. (м. Полтава)

Соціально-економічний, політичний розвиток нашої держави, інтеграція України в європейську спільноту є найважливішими факторами, що обумовлюють об'єктивну необхідність якісних перетворень у системі професійної педагогічної освіти. Нагальною є потреба створення умов для підготовки фахівців-професіоналів, орієнтованих на виконання соціального замовлення суспільства, конкурентоспроможних на міжнародному ринку праці, здатних до професійного саморозвитку, самокорекції у мінливих умовах сьогодення. Проблема формування та розвитку професійної компетентності вчителів розглядається у контексті особистісно орієнтованої моделі навчання, суттєвою ознакою якої є така організація засвоєння змісту освіти суб'єктом, під час якого відбувається зняття об'єктивного значення матеріалу та виявлення в ньому суб'єктивного сенсу особистісно стверджувальних цінностей. Проте практична реалізація означеної моделі навчання гальмується через недосконалість традиційних форм та методів підготовки спеціаліста.

Ми вважаємо, що використання диференційованого підходу у професійному навчанні майбутніх учителів хімії дозволить суттєво підвищити темпи та якість формування їх професійної компетентності, оскільки такий підхід: дозволяє відійти від уніфікованої системи підготовки вчителів, яка панувала у державі багато років; усуває протиріччя між типовістю професійного навчання та творчим характером педагогічної діяльності; сприяє професійне навчання на особистісний розвиток студентів; створює умови для ефективної праці з студентами не адаптованими до загальноприйнятих норм; реалізує прагнення кращих студентів глибше оволодівати навчальними матеріалом; підвищує рівень самосвідомості студентів; посилює пізнавальні інтереси до вивчення предметів, оскільки навчання орієнтується на «зону найближчого розвитку» студентів; сприяє усуненню формалізму в оцінюванні рівня навчальних досягнень; створює умови для відбору оптимальних методів і прийомів педагогічного впливу на процес формування та розвитку професіоналізму майбутніх учителів; розвиває стратегічну навчальну компетенцію студентів. Підсумовуючи все зазначене раніше, ми робимо висновок, що у професійному